

Inhoud

- 1 Algemene regels
- 2 Scoringsvoorschrift
 - 2.1 Scoringsregels algemeen
 - 2.2 Scoringsregels voor de vragen
 - 2.3 Scoringsregels voor de vertaling
 - 2.4 Antwoordmodel voor de vragen
 - 2.5 Antwoordmodel voor de vertaling

1 Algemene regels

In het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO zijn twee artikelen opgenomen die betrekking hebben op de scoring van het schriftelijk werk, namelijk artikel 41 en artikel 42. Deze artikelen moeten als volgt worden geïnterpreteerd:

1 De examinator en de gecommiteerde zijn verplicht het scoringsvoorschrift voor de scoring van het schriftelijk werk toe te passen.

2 De examinator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het schriftelijk werk vast. Komen ze daarbij na mondeling overleg op basis van het scoringsvoorschrift niet tot overeenstemming, dan wordt de score vastgelegd op het rekenkundig gemiddelde van beide voorgestelde scores, (indien nodig) naar boven afgerond op een geheel getal.

2 Scoringsvoorschrift

Voor de beoordeling van het schriftelijk werk heeft de Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven (CEVO) het volgende scoringsvoorschrift opgesteld.

2.1 Scoringsregels algemeen

1 De examinator vermeldt de scores per vraag en per kolom en de totaalscores op een aparte lijst.

2 Bij de scoring van een onderdeel van het schriftelijk werk zijn alleen gehele punten geoorloofd.
Een toegekende score kan nooit lager zijn dan 0.

3 Een volledig juiste beantwoording van een vraag en een volledig juiste vertaling van een kolom leveren het aantal punten op dat in het antwoordmodel als maximumscore staat aangegeven.

4 Indien een gegeven antwoord of een vertaling niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist gekwalificeerd kan worden, moet het aantal beschikbare punten geheel of gedeeltelijk aan het gegeven antwoord of aan de vertaling worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel.

5 Voor het schriftelijk werk kunnen maximaal 100 scorepunten worden toegekend. De kandidaat krijgt 10 scorepunten vooraf. Van de overige 90 scorepunten worden maximaal 45 punten aan de vragen toegekend en maximaal 45 punten aan de vertaling.

2.2 Scoringsregels voor de vragen

1 Indien in een gegeven antwoord een gevraagde toelichting of motivering ontbreekt dan wel foutief is, kunnen geen punten worden toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven.

2 Indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

3 Indien een kandidaat meer antwoorden (in de vorm van voorbeelden, redenen, argumenten e.d.) geeft dan er expliciet gevraagd worden, komen alleen de eerst genoemde antwoorden voor beoordeling in aanmerking.
Indien er slechts één antwoord expliciet gevraagd wordt, wordt dus alleen het eerst gegeven antwoord in de beoordeling betrokken.

2.3 Scoringsregels voor de vertaling

1 De score 0 moet worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

Het verdient aanbeveling de scoring van het examenwerk per vraag en per kolom of zin uit te voeren en tijdens de scoringsprocedure de volgorde van de examenwerken enkele keren te wijzigen. Dit om ongewenste beoordelingseffecten tegen te gaan.

2.4 Antwoordmodel voor de vragen

Bij de beoordeling van het werk dient er van uitgegaan te worden dat de opgave en het beoordelingsvoorschrift juist zijn. Het is niet toegestaan hiervan naar eigen inzicht af te wijken, ook niet op grond van onderlinge afspraken, al dan niet gemaakt op examenbesprekingen. Met een eventuele fout in de opgave of in het beoordelingsvoorschrift zal rekening worden gehouden bij de vaststelling van de cesuur.

Antwoorden	Deel-scores
Tekst 1	
Maximumscore 3	
1 ☐ ματαίω κενά δοκεῖν. Onjuist: αὖ (regel 328) δοκεῖ (regel 335)	<u>1</u> <u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
2 ☐ Zij heeft niet de kracht (om zich daadwerkelijk te verzetten). Zij verkies de „vrijheid”. Goed rekenen: Zij kan de machthebbers toch niet kwetsen. Onjuist: De (ongelukkige) omstandigheden, waarin zij verkeert.	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
3 ☐ (ἐν) κακοῖς (regel 335) Onjuist: αὐτοῖς (regel 334)	
Maximumscore 2	
4 ☐ εἰ σθένος λάβοιμι (regel 333–334). Onjuist ἐν χρόνῳ μακρῷ (regel 330) / ἐπὶ τοῖς παροῦσιν (regel 333).	
Maximumscore 3	
5 ☐ Elektra heeft gelijk, want uit het feit dat Klytaimnestra en Aigisthos zich van Elektra willen ontdoen blijkt dat het gedrag van Elektra wel degelijk effect heeft. Indien geantwoord: Elektra heeft gelijk, want wat Chrysothemis in regel 379–382 meedeelt is in tegenspraak met wat ze in regel 336 heeft gesuggereerd, 2 scorepunten toekennen. Indien geantwoord: Elektra heeft gelijk, want Chrysothemis spreekt zichzelf tegen (zonder nadere verwijzing naar de tekst), 1 scorepunt toekennen. Indien een toelichting ontbreekt of onjuist is, geen scorepunt toekennen.	
Maximumscore 2	
6 ☐ Voorwaarde voor haar vrijheid is totale gehoorzaamheid / Chrysothemis moet gehoorzamen om vrij te kunnen zijn.	
Maximumscore 1	
7 ☐ φρονεῖν κακῶς	

Antwoorden	Deel- scores				
Maximumscore 2					
8 ☐ Regel 357–358 Indien geantwoord: regel 365–367, 1 scorepunt toekennen. Indien slechts één regel wordt genoemd, geen scorepunten toekennen.					
Maximumscore 1					
9 ☐ Regel 330					
Maximumscore 3					
10 ☐ Zij kwetst daarmee Klytaimnestra en Aigisthos en / of zij eert zo Agamemnon. (regel 355–356) Zij doet zichzelf geen verdriet. (regel 363–364) Onjuist: Ik laat me niet omkopen door een luxe-leven zoals jij (regel 359–361).	<table style="margin-left: auto; margin-right: 0;"> <tr><td style="text-align: right;">1</td><td style="border-bottom: 1px solid black; width: 20px;"></td></tr> <tr><td style="text-align: right;">2</td><td style="border-bottom: 1px solid black; width: 20px;"></td></tr> </table>	1		2	
1					
2					
Maximumscore 1					
11 ☐ ἐλευθέρων (regel 339) Onjuist: ὑφειμένη (regel 335)					
Maximumscore 2					
12 ☐ In regel 367 heeft het de betekenisnuance laf / slecht / wordt het gebruikt in morele zin. In regel 354 heeft het de betekenisnuance ellendig / ongelukkig / in armelijke omstandigheden / wordt het gebruikt in een materiële zin.	<table style="margin-left: auto; margin-right: 0;"> <tr><td style="text-align: right;">1</td><td style="border-bottom: 1px solid black; width: 20px;"></td></tr> <tr><td style="text-align: right;">1</td><td style="border-bottom: 1px solid black; width: 20px;"></td></tr> </table>	1		1	
1					
1					
Maximumscore 2					
13 ☐ Zowel in het begin als aan het einde spreekt Elektra over de houding van Chrysothemis tegenover haar vader en moeder. Of woorden van overeenkomstige strekking.					
Maximumscore 2					
14 ☒ c					
Maximumscore 2					
15 ☐ Dat zij Elektra niet gewaarschuwd heeft (voor het lijden dat haar te wachten staat). Onjuist: Dat haar lijden te wachten staat. / Dat Chrysothemis haar niet geholpen heeft.					
Maximumscore 2					
16 ☐ Door te spreken van ὕμῶν geeft zij te kennen dat zij Chrysothemis rekent tot haar tegenstanders. Indien de toelichting ontbreekt of onjuist is, geen scorepunt toekennen.					
Maximumscore 2					
17 ☐ Regel 393. Elektra's levensomstandigheden zijn allesbehalve aangenaam. Indien geantwoord: Regel 387. Elektra wil helemaal niet graag dat Aigisthos snel komt, 1 scorepunt toekennen. Indien de toelichting ontbreekt of onjuist is, geen scorepunt toekennen.					
Tekst 2					
Maximumscore 2					
18 ☐ Om te voorkomen dat Klytaimnestra een extra rechtvaardiging zou krijgen voor de moord op Agamemnon. / Het zou afbreuk doen aan het beeld van Agamemnon.					

Tekst 3

Maximumscore 3

- 19 Orestes deinst ervoor terug de vrouw te doden die hem baarde en voedde; het zou hem tot een onreine man maken. Maar als hij haar niet zou doden en zijn vader niet zou wreken, zou hij ook schuldig zijn.
Ook goed: Als hij zijn moeder doodt, zal zijn moeder hem ervoor laten boeten; maar als zijn vader ongewroken blijft, – houdt Elektra hem voor – zal hij ook moeten boeten.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
In het antwoord moet duidelijk sprake zijn van de twee kanten van de zaak.
Indien geantwoord: Hij verkeert in het dilemma zijn moeder te doden of niet, 1 scorepunt toekennen.

Tekst 4

Maximumscore 2

- 20 ἦθος

Maximumscore 2

- 21 ἀμαρτία

Maximumscore 2

- 22 (het gruwelijk) inzicht (regel 9)

Tekst 5

Maximumscore 1

- 23 Het bodeverhaal.

2.5 Antwoordmodel voor de vertaling

Kolon 24

Maximumscore 2

Καὶ νῦν τί χρῆ δρᾶν;

(En) wat moet ik nu doen / wat is nodig dat ik nu doe?

ook

1

iets / iemand / wie

0

waarom moet ik nu handelen?

1

wat moet men / moeten ze nu doen

0

wat is geoorloofd dat ik nu doe

0

zien

0

Kolon 25

Maximumscore 2

ὅστις ἐμφανῶς θεοῖς ἐχθαίρομαι,

ik die duidelijk gehaat word door de goden,

zintuiglijk waarneembaar

1

welbekend / in levenden lijve

0

aan / voor de goden

0

duidelijke goden

0

Kolon 26**Maximumscore 1**

μισεί δέ μ' Ἑλλήνων στρατός,

(en) het leger van de Grieken haat mij (hoofdzin) / en die het leger van de Grieken haat / door het leger van de Grieken gehaat word (relatieve bijzin)

maar

0

door haat

0

laat het leger van de Grieken (mij) niet haten

0

het leger van de Grieken haat (mij) niet

0

het leger van Helena

0

de aanvoerder

0**Kolon 27****Maximumscore 2**

ἔχθει δὲ Τροία πάντα καὶ πεδία τάδε.

en heel Troje en deze vlakke(s) haten mij (hoofdzin) / en die heel Troje en deze vlakke(s) haten (relatieve bijzin).

maar

1

voor / door / met haat / vijandschap

0

elke Trojaan / elk Troje

1

heel Troje haat ook deze vlaktes

0**Kolon 28****Maximumscore 3**

πότερα πρὸς οἴκους, (kolon 29), πέλαγος Αἰγαίου περῶ;

(of / wat van beide) moet / zal ik de Aegeïsche zee oversteken naar huis / het paleis?

steek ik over?

2

ik zal oversteken (niet vragend)

1

eerst / eerder

0

wie van beide(n)

0

van huis

0

tent / tenten

0

doorboren / doordringen / doorstaan

1

verkopen

0**Kolon 29****Maximumscore 2**

ναυλόχους λιπῶν ἔδρας μόνους τ' Ἀτρείδας,

verlaten hebbend / verlatend de ankerplaats(en) en de Atriden / de zonen van Atreus, zodat zij alleen achterblijven,

van glanzend vet

0

de ankerplaatsen van de Atriden

0

de Atriden achterlatend op de ankerplaatsen

0

de zoon van Atreus

0

Kolon 30**Maximumscore 4**

καὶ ποῖον ὄμμα πατρὶ δηλώσω φανείς Τελαμῶνι;

en wat voor een aanblik / gezicht / gelaat / gelaatsuitdrukking zal / moet ik laten zien aan mijn vader Telamoon, wanneer ik (hem) ben verschenen / verschijn?

en wat voor een gezicht zal ik laten zien, wanneer ik mijn vader Telamoon ben verschenen?

en wat voor een gezicht zal ik laten zien aan mijn vader, wanneer ik Telamoon ben verschenen?

ook	<u>3</u>
een of ander	<u>0</u>
oog	<u>2</u>
toezicht / licht / redding	<u>0</u>
liet ik zien	<u>0</u>
zal Telamoon laten zien	<u>0</u>
wanneer Telamoon verschijnt	<u>0</u>
jij verschijnt / zult verschijnen / tonen	<u>0</u>
tonend / nadat ik getoond heb (actief)	<u>0</u>
wanneer ik ben gebleken	<u>0</u>
sprekend	<u>0</u>
vrolijk / beroemd	<u>0</u>

Kolon 31**Maximumscore 3**

πὼς με τλήσεται ποτ' εἰσιδεῖν

hoe toch wel / ooit zal hij (het) verdragen mij te zien?

hoe zal hij mij verdragen ooit te zien	<u>2</u>
wanneer zal hij het verdragen mij te zien	<u>0</u>
op een of andere wijze	<u>0</u>
dat ik (hem) zie	<u>0</u>

Kolon 32**Maximumscore 3**

γυμνὸν φανέντα τῶν ἀριστείων ἄτερ,

berooïd / naakt / schamel gekleed / ongewapend (hem) verschenen / verschijnend zonder de prijzen der dapperheid / eerbewijzen,

naakt gebleken / blijkend / schijnend	<u>1</u>
tonend / sprekend / vrolijk / beroemd	<u>0</u>
ontbijtend	<u>0</u>
heldendaden	<u>2</u>
monumenten / de besten / aanvoerders	<u>0</u>
buiten weten / ver afgelegen / maar / verblinding	<u>0</u>

Regel 465 is voorvertaald.

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 33	
Maximumscore 2	
οὐκ ἔστι τοῦργον τλητόν. de / deze daad / dit / dat is niet draaglijk.	
Niet fout rekenen: het werk	
het is een niet te verdragen daad	<u>1</u>
strijd / landbouw / akker	<u>0</u>
volhardend / duldend	<u>0</u>
het is het werk van een onverdraagzame	<u>0</u>
het onverdraaglijke werk bestaat niet	<u>0</u>
Kolon 34	
Maximumscore 2	
ἀλλὰ δεῖτ' ἰὼν πρὸς ἔρυμα Τρώων, of (dan) gaande / gegaan / of moet ik gaan naar het bolwerk van de Trojanen / van Troje,	
zijnde	<u>0</u>
pijl / gif / viooltje	<u>0</u>
van / vandaan	<u>0</u>
beschutting	<u>1</u>
beschutting zoekend bij de Trojanen	<u>0</u>
ik ben getrokken	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 1	
ἔυμπεσὼν μόνος μόνοις aanvallend / aangevallen hebbend in een gevecht van man tegen man / moet ik aanvallen	
hoewel	<u>0</u>
Kolon 36	
Maximumscore 2	
καὶ δρῶν τι χρηστόν, en iets bruikbaar / nuttigs / goeds doende / gedaan hebbend / en moet ik doen	
ziende	<u>0</u>
zij doen / van hen die doen	<u>0</u>
wat? / iemand	<u>0</u>
een of andere weldaad	<u>1</u>
mild / gunstig / gelukkig / dwaas	<u>0</u>
Kolon 37	
Maximumscore 2	
εἴτα λοίσθιον θάνω; (en) moet / zal ik vervolgens / dan tenslotte sterven?	
of	<u>0</u>
wanneer / hetzij ik moet sterven / sterf	<u>0</u>
sterf ik?	<u>1</u>
moet ik doden?	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 38	
Maximumscore 3	
ἀλλ' ὄδε γ' Ἀτρείδας ἄν εὐφράναίμι ποῦ. maar zo zou ik dunkt me de Atriden een plezier (kunnen) doen / blij maken / verheugen.	
als volgt	<u>2</u>
hierheen / zo zeer	<u>1</u>
deze Atriden	<u>0</u>
zo zou ik de Atriden een plezier gedaan hebben	<u>1</u>
zo zijn de Atriden dunkt me blij	<u>0</u>
moge ik een plezier doen	<u>0</u>
ik zou me verheugen	<u>0</u>
waar?	<u>0</u>
ποῦ ergens / niet vertaald	<u>2</u>
Kolon 39	
Maximumscore 1	
οὐκ ἔστι ταῦτα. dat is onmogelijk / dat bestaat niet.	
dat is er niet	<u>0</u>
dat is niet waar	<u>0</u>
zo is hij niet	<u>0</u>
Kolon 40	
Maximumscore 2	
πεῖρά τις ζητητέα τοιάδ' een of andere / een zodanige poging / onderneming / waagstuk moet ondernomen worden	
punt	<u>0</u>
beproeving / ervaring / proef	<u>1</u>
welke? / wie? / wat? / iemand	<u>0</u>
zo groot	<u>1</u>
zo veel pogingen	<u>0</u>
Kolon 41	
Maximumscore 2	
ἄφ' ἧς γέροντι δηλώσω πατρι waardoor ik aan mijn oude vader duidelijk zal maken	
waardoor ik de oude man aan mijn vader duidelijk zal maken	<u>0</u>
waardoor oude mannen aan mijn vader laten zien	<u>0</u>
waardoor het mijn oude vader duidelijk zal worden dat ik	<u>1</u>
ik moet duidelijk maken	<u>1</u>
aan een oude man en vader	<u>0</u>

Kolon 42**Maximumscore 3**

μή τοι φύσιν γ' ἄσπλαγχνος ἐκ κείνου γεγώς.
dat ik (werkelijk) niet laf van aard uit hem geboren ben.

voor jou	<u>1</u>
dat hij / jij niet	<u>0</u>
dat er niet een lafaard uit hem geboren is	<u>1</u>
dat ik niet laf ben geworden door hem	<u>0</u>
dat ik niet uit hem ben geboren	<u>0</u>
door / uit dit / dat	<u>0</u>
roepen	<u>0</u>

Kolon 43**Maximumscore 3**

αἰσχρὸν γὰρ ἄνδρα τοῦ μακροῦ χρῆζειν βίου,
want het is schandelijk dat een man / mens verlangt naar een lang leven / het lange leven,

het is schandelijk (γὰρ niet vertaald)	<u>2</u>
een schandelijke man / schandelijk leven	<u>0</u>
een lang leven nodig heeft	<u>2</u>
een leven lang behoeftig is	<u>1</u>

Regel 474 is voorvertaald.

Einde